

Estd. 1968

DGHE APPROVED

**ONE DAY NATIONAL SEMINAR
(HYBRID MODE)**

ON

**INDIAN KNOWLEDGE SYSTEM: HARMONIZING
CULTURE, PHILOSOPHY, SCIENCE AND ECONOMIC
THOUGHT**

MARCH 22, 2025

Organized by

DEPARTMENT OF ENGLISH

ARYA KANYA MAHAVIDYALYA

Shahababad Markanda

Affiliated to Kurukshetra University, Kurukshetra

ABOUT THE COLLEGE

Arya Kanya Mahavidyalya, Shahabad Markanda is a premier, multi-faculty, P.G. girls College of Haryana. It owes its inception in July 1968 to the philanthropic zeal of the illustrious founder members of the Prabandhak Samiti who were inspired by the teachings of Swami Dayanand, the founder of Arya Samaj. The aim of establishing of this college was to make an easy access to higher education for the girls of Shahabad and its adjoining villages of Haryana and other states. The college is situated on Delhi-Chandigarh / Amritsar G.T. Road, between Pipli and Ambala Cantt. It is well connected with rail and road transport. Started as an Arts college, now it has developed into a multi faculty Post Graduate College which has rendered meritorious service to the society in the field of women education. Now it is providing a healthy milieu for learning as it has carved a niche for itself in the competitive educational market. In addition to the traditional courses in Humanities, Science and Commerce, it provides education in job oriented and professional courses i.e. BCA, B.Sc. (Comp. Sc.), B.Sc.-Fashion Designing, B.Com.(Comp. App. (V)), Commercial Art and PGDCA. The College also takes pride in running Post Graduate Courses in Fine Arts, Hindi and Commerce.

SEMINAR OBJECTIVES

- To foster inter-disciplinary dialogue among scholars, practitioners, and students across various fields such as literature, philosophy, science, economics, and culture, enhancing understanding of Indian Knowledge Systems.
- To examine how traditional Indian knowledge can inform and enrich contemporary practices in various domains, including healthcare, education, and environmental sustainability.
- To explore the role of literature and cultural narratives in preserving Indian heritage while encouraging innovation and adaptation to modern contexts.
- To discuss the integration of Indian Knowledge Systems into modern educational curricula, emphasizing holistic and experiential learning approaches.
- To facilitate discussions on the global impact of Indian Knowledge Systems and their contributions to international dialogues on culture, philosophy, and sustainable development.
- To provide a platform for researchers, practitioners, and educators to network, collaborate, and share insights, fostering future research and initiatives related to Indian Knowledge Systems.

ABOUT THE SEMINAR

Indian knowledge system is a rich and diverse collection of Knowledge, beliefs and practices developed the over thousands of years in the Indian subcontinent. It is rooted in the ancient texts of Vedas, Upanishads and Purans, and has evolved through the contributions of Various civilizations and cultures. It is a holistic approach towards life. It acknowledges the inter connectedness of all aspects of existence -" from individual to society, from human beings to nature, and from physical to the Spiritual. It also highlights the value of oral tradition, with knowledge being passed down through storytelling, discussions and debates. It has played a crucial role in shaping the Indian way of life, promoting harmony and balance, and instilling a deep sense of spirituality and community. Its influence is still visible in day to day India making it a crucial aspect of the country's identity and heritage.

Despite the influence of modernization, the Indian Knowledge System continues to be a vital part of Indian Society and serves as a source of evidence and inspiration for individuals and communities. Its teaching on compassion, unanimity and justice have shaped Indian culture and continue to influence the global community.

Recently, in G-20 Summit, India's focus on climate change, with a particular emphasis on climate finance and technology, as well as ensuring just energy transitions for developing countries, which promotes environmentally – conscious practices and is based on India's sustainable traditions.

In the thick of philosophical insights, scientific advancements and spiritual practices, the Indian knowledge system has made significant contributions to humanity, making it a valuable and timeless legacy for generations to come.

PUBLICATION

- Abstract booklet will be published with ISBN.
- Selected peer-reviewed (original, previously unpublished) research papers will be published in a book form with ISBN. Nominal fee will be charged for publication.

SCOPE OF SEMINAR

(Not limited to the following)

- Language Thought And Culture
- Communication And Traditional Practices
- Folklore And Oral Traditions
- Cultural Narratives
- Epic Narratives
- Festivals And Rituals
- Epic Narratives
- Drama And Performance
- Language And Identity
- Reception Studies
- Transcreation As Cultural Exchange
- Ethics And National Heritage
- Comparative Philosophy
- Spirituality And Consciousness
- Global Peace
- Equity And Social Justice
- Political Philosophy
- Sustainable Technologies
- Bio- Diversity And Conservation
- Ecological Wisdom
- Economic Thought And Indian Philosophy
- Globalization And Indian Knowledge System
- Traditional Learning Models
- Holistic Education And Mental Well - Being
- Nutrition And Dietary Practices
- Ancient Innovations
- The Oral Tradition in Tribal Communities
- Cultural Heritage And Digital Preservation

SUBMISSION GUIDELINES

Abstract: 250 words
Full paper: Between 2500 to 4000 words
Title page: Title, Author(s), Designation, Professional Affiliation
E-mail: englishseminar2425@gmail.com
Text Font & Size: Times New Roman, 12
References Style: MLA Style 9th Edition

IMPORTANT DATES

Abstract Submission : 18.03.2025
Full Paper Submission : 21.03.2025
Registration link:
<https://forms.gle/RsV6S2kKBCu7gBHH9>
Whatsapp Group Link:
<https://chat.whatsapp.com/EL2LPtUUd8pEFb3mD3Qe7b>

REGISTRATION DETAILS

Last date of Registration: 18.03.2025

Registration Fee

Professionals/Academicians: Rs 500/-
Students/Research Scholar: Rs 300/-

PAYMENT DETAILS

Account Name : Principal, Arya Kanya Mahavidyalya
Branch : SBI, Shahabad Markanda, Haryana
Account Number : 10760867767
IFSC Code : SBIN0002481
MICR Code : 136002052

CHIEF PATRONS

Sh. Ram Lal Gupta
President

Sh. Ravinder Gupta
General Secretary

Sh. Kuldeep Gupta
Vice-President

Sh. Vishnu Bhagwan Gupta
Treasurer

PATRON

Dr. (Mrs.) Aarti Trehan
Principal

CONVENER

Dr. Kavita Mehta
Assistant Professor
9812000758

CO-CONVENER

Dr. Priyanka Singh
Assistant Professor
9896420985

ORGANIZING SECRETARY

Ms. Yogita Sahni
Assistant Professor
9671127707

ORGANIZING COMMITTEE

Dr. Rajinder Kaur
Dr. Ragini Mishra
Ms. Rajni Dhawan
Mrs. Ramandeep Kaur
Mrs. Ankita Hans
Mrs. Navneet Kaur

Mrs. Anuradha Chadha
Mrs. Parwinder Kaur
Dr. Rozy
Mrs. Surbhi
Ms. Shivani Sharma
Ms. Diksha
Ms. Navneet Kaur

CONTACT E-MAIL

In case of any query
Write to us at
englishseminar2425@gmail.com

OUR ESTEEMED SPEAKERS

CHIEF GUEST INAUGURAL SESSION

Professor Sachidananda Mohanty

National Fellow IAS, Shimla,

Member, UGC, Ministry of Education, Govt. of India

Former Vice-Chancellor, Central University of Odisha, India

CHIEF GUEST VALEDICTORY SESSION

Professor Archana Mishra

Vice-Chancellor

Dr. B.R.Ambedkar National Law

University, Sonapat

KEYNOTE SPEAKER

Professor Joya Chakravarty

Former Head, Department of English
Former Head, Department of Education
Former Dean, Faculty of Arts
Former Director, School of Humanities
University of Rajasthan
Jaipur

RESOURCE PERSON

Dr. Javaid Iqbal Bhat

P.G Dept. of English

South Campus, University of Kashmir

RESOURCE PERSON

Dr. Sanhita Joshi

Dept. of Civics and Politics

University of Mumbai, Maharashtra

Ms. Yogita Sahni

Dr. Kavita Mohita

SH. RAM LAL GUPTA

DR. (MS.) ARTI TOSHAN

Dr. Priyanka Singh

GPS Map Camera

Google

Shahbad, Haryana, India

5vc8+j54, Subhash Nagar, Shahbad, Haryana

136135, India

Lat 30.171499° Long 76.865715°

22/03/25 10:03 AM GMT +05:30

Approved by DGHE, Panchkula

The Report of English Department National Seminar

(In Hybrid Mode)

Title: “*Indian Knowledge System: Harmonizing Culture, Philosophy, Science and Economic Thought*”

Date: 22 March,2025

Mode: Hybrid

VENUE: ARYA KANYA MAHAVIDYALYA, SHAHABAD MARKANDA

Director General Higher Education (DGHE) approved National Seminar on the topic “Indian Knowledge System: Harmonizing Culture, Philosophy, Science and Economic Thought” was organised at Arya Kanya Mahavidyalya, Shahabad (Markanda) by the Department of English on 22 March,2025 in Hybrid Mode. The Program was divided into four session including Inaugural and Valedictory sessions by the college. The inaugural session was started with the lamp lighting followed by the President Sh. Ram Lal Gupta Ji, College Principal Dr. (Mrs.) Aarti Trehan and organizing Committee of the seminar by Saraswati Vandana. In the inaugural session, the Chief Guest Professor Sachidananda Mohanty, National Follow IAS, Shimla, Member UGC, Ministry of Education, Govt of India, Former Vice-Chancellor, Central University of Odisha, India and Key-note Speaker Prof. Joya Chakravarty, Former Head, Department of English, Former Head, Department of Education, Former Dean, Faculty of Arts & Former Director, School of Humanities University of Rajasthan, Jaipur were given formal welcome by the college Principal, Dr.(Mrs.) Aarti Trehan. In Welcome Address, The College Principal, Dr. (Mrs.) Aarti Trehan expressing her gratitude to all the distinguished guests, speakers and participants by emphasizing the significance of studying and promoting the Indian Knowledge System, which has shaped not only India’s cultural identify but also has contributed to world civilization. After this Dr. Kavita Mehta, Head Department of English and Convener of the seminar presented the theme of the seminar.

Prof. Joya Chakravarty, the Key-note Speaker of the Inaugural session, highlighted her views on the holistic nature of India’s Intellectual traditions and their relevance in the modern world. She highlighted how in ancient India Philosophy, Science, and Economics were deeply interconnected, fostering a sustainable and knowledge - driven society. She informed about the scientific advancements of ancient India, such as Ayurveda, Yoga, and Vedic Mathematics, which continuously influencing Contemporary research. She also enlightened the need to review and integrate Indian Knowledge System into modern education, ensuring that traditional wisdom complements technological and economic progress.

The Chief Guest, Prof. Sachidananda Mohanty congratulated the college for conducting the seminar on such a knowledgeable topic of today's scenario. In his presidential address he highlighted the vastness of India's traditional knowledge and its application in modern times. He elaborated on how ancient Indian wisdom is deeply embedded in the fields of literature, Science, medicine and economics, proving its timeless relevance. He discussed how ancient texts like the **Vedas, Upanishads, and Artha Shastra** offer profound insights into governance, ethics and sustainable living. After this Dr. Kavita Mehta convener of the seminar conveyed the formal Vote of Thanks to the Chief Guest and the Key note Speaker of the inaugural session.

The first technical session was co-ordinated by Ms. Rajni Dhawan who welcomed and introduced the Resource person Dr. Javaid Iqbal Bhat, P.G Dept. of English, South Campus, University of Kashmir, and Dr. Sanhita Joshi, Dept. of Civics and Politics, University of Mumbai, Maharashtra. In plenary talk-I. Resource person Dr. Javaid Iqbal presented his views on the topic, "Exporting Ideas: A Review of Literary Heritage of Kashmir from the Classical Period to the Current". He said that the literary heritage of Kashmir, spanning from the classical period to the present, reflects a rich tradition of Philosophical, Poetic and intellectual contribution that has influenced both Indian and Global literary landscape. He said that the advent of Persian and Urdu literature during medieval times enriched Kashmiri literary culture, fostering a blend of Indic and Persian tradition. The literary evolution showcases Kashmir as a land of intellectual depth, artistic expression, and enduring cultural synthesis, exporting profound ideas to the world.

In plenary talk-II, Resource Person, Dr. Sanhita Joshi presented her views on the topic, "Idea of Rule" State Governance in Ancient Indian Texts: Reflections from Kautilya's Artha Shastra". She highlighted Kautilya's pragmatic approach to state craft, where the ruler's primary duty is to ensure stability, prosperity and security through strategies policy-making and efficient governance. He emphasized that the Artha Shastra is not merely an ancient text but a manual of political realism that continues to offer valuable insights for modern governance. From competing corruption to ensure national security and economic stability, its principles remain relevant today.

In second technical session presentations were given by the participants in six parallel presentation tracks in both online and physical mode. Dr. Anju, Dr. Deepali Mathur, Dr. Suruchi, Dr. Neha Pareek, Dr. Kusum Kanger and Dr. Dinesh Kumar Chaired the presentation tracks. A total No. of 132 participants presented their papers and 159 participated in seminar.

The Valedictory Session was co-ordinated by Dr. Priyanka Singh, co-convener of the seminar. The Chief Guest of the Valedictory Session Professor (Dr.) Archana Mishra, Vice- Chancellor, Dr. B.R Ambedkar National Law University, Sonapat and Former Vice- Chancellor, Deen Bandu Chhotu Ram University of Science and Technology Murthal, Haryana was given a

formal welcome by the college Principal Dr. (Mrs.) Aarti Trehan. Professor Archana Mishra congratulated the college and appreciated the Department of English for Promoting an academic discourse on Indian Knowledge System. She said that the seminar provided an enriching platform to explore India's cultural philosophical, scientific and economic heritage. She emphasized that India's knowledge traditions are not just relics of the past but living philosophies that continue to inspire, reduce and guide modern society also. (Dr.) Preeti Assistant Professor in English at Lord Krishna College of Education, Mr. Parveen Kumar from Tamil Nadu and Dr. Meenal Talus from Arya PG College Panipat provided the feedback of the Seminar. The seminar was concluded with a formal vote of thanks by the convener of the seminar Dr. Kavita Mehta, who expressed her gratitude to the chief guest, all the dignitaries, speakers, participants, organizing committee members for their valuable contribution to make the event a great success and reinforcing the importance of preserving and promoting India's intellectual legacy for future generations. The seminar ended with National Anthem.

शास्त्रों व ग्रंथों तक सीमित नहीं भारतीय ज्ञान प्रणाली : सच्चिदानन्द

आर्य कन्या
महाविद्यालय में
एक दिवसीय
राष्ट्रीय संगोष्ठी
आयोजित

शाहाबाद मारकंडा,
22 मार्च (राजन सपड़ा)

श्री के दौरान प्रबंधन समिति के प्रधान राम लाल बंसल, प्रिंसिपल डा. आरती त्रेहन व अतिथिगण।

(राजन सपड़ा)

: आर्य कन्या
महाविद्यालय में अंग्रेजी विभाग द्वारा डॉ. जी. एच. ई. पंचकुला द्वारा अनुमोदित भारतीय ज्ञान प्रणाली के अंतर्गत संस्कृति, दर्शन, विज्ञान और आर्थिक विचारों में समन्वय विषय पर एक दिवसीय राष्ट्रीय संगोष्ठी का आयोजन हाईब्रिड मोड में किया गया।

संगोष्ठी का शुभारंभ महाविद्यालय की प्रबंधक समिति के प्रधान राम लाल बंसल, प्राचार्या डा. आरती त्रेहन व आयोजक समिति के सदस्यों द्वारा मां सरस्वती के समक्ष द्वीप प्रज्वलन से किया गया।

संगोष्ठी के उद्घाटन सत्र में प्रोफेसर सच्चिदानन्द मोहंती (राष्ट्रीय फैलो, भारतीय उच्च अध्ययन संस्थान, शिमला एवं यू.जी.सी. सदस्य) ने मुख्यातिथि की भूमिका निभाई तथा प्रोफेसर जोया चक्रवर्ती (पूर्व अंग्रेजी विभागाध्यक्ष, राजस्थान विश्वविद्यालय, जयपुर) मुख्यवक्ता रही।

सर्वप्रथम महाविद्यालय की प्राचार्या डा. आरती त्रेहन ने सभी अतिथियों का स्वागत करते हुए संगोष्ठी की संयोजिका डा. कविता मेहता, सह-संयोजिका डा. प्रियंका सिंह, आयोजन सचिव योगिता साहनी व उनकी पूरी टीम को शुभकामनाएं देते हुए कहा कि भारतीय ज्ञान प्रणाली हमारी प्राचीन धरोहर है, जो संस्कृति, दर्शन, विज्ञान और आर्थिक विचारों जैसे विविध क्षेत्रों को आपस में जोड़ती है।

यह न केवल हमारे अतीत का गौरव है, बल्कि वर्तमान और भविष्य के लिए भी एक मजबूत मार्गदर्शक है। तत्पश्चात डा. कविता मेहता ने संगोष्ठी की विषय वस्तु पर प्रकाश डाला।

मुख्य अतिथि प्रोफेसर सच्चिदानन्द मोहंती ने अंग्रेजी विभाग को इस विषय के चयन पर बधाई देते हुए अपने अध्यक्षीय भाषण में कहा कि भारतीय ज्ञान प्रणाली केवल शास्त्रों और ग्रंथों तक सीमित नहीं है बल्कि हमारे जीवन का एक ऐसा आधार है जिसमें संस्कृति, दर्शन, विज्ञान और आर्थिक विचारों का अद्भुत समन्वय देखने को मिलता है।

मुख्य वक्ता प्रोफेसर जोया चक्रवर्ती ने कहा कि संस्कृति, दर्शन, विज्ञान और अर्थव्यवस्था को परस्पर जोड़ने वाली भारतीय संस्कृति एक समग्र दृष्टिकोण प्रस्तुत करती है। हमारे प्राचीन ग्रंथों में वैज्ञानिक सोच, नैतिकता और जीवन के हर पहलू से जुड़े गहरे सूत्र मिलते हैं।

उद्घाटन सत्र में डा. कविता मेहता ने सभी को धन्यवाद ज्ञापित किया। तत्पश्चात् प्रथम तकनीकी सत्र में मुख्य वक्ता की भूमिका डा. जावेद इकबाल भट्ट (प्रोफेसर अंग्रेजी विभाग, कश्मीर विश्वविद्यालय) ने निभाई। उनके व्याख्यान का विषय विचारों का निर्यात, शास्त्रीय काल से वर्तमान तक कश्मीर की साहित्यिक विरासत की समीक्षा रहा। उन्होंने कहा कि कश्मीर प्राचीन

काल से ही विद्या, ज्ञान और साहित्य का केंद्र रहा है। यहां केवल ग्रंथ और रचनाएं ही नहीं जन्मी बल्कि विचार और दर्शन भी दुनिया के कोने-कोने में पहुंचे।

तकनीकी सत्र की दूसरी मुख्य वक्ता डा. संहिता जोशी (प्रोफेसर नागरिक शास्त्र एवं राजनीति विभाग, मुम्बई विश्वविद्यालय, महाराष्ट्र) ने प्राचीन भारतीय ग्रंथों में राज्य, शासन और नियम का विचार कौटिल्य के अर्थशास्त्र से चिंतन विषय पर व्याख्यान दिया।

उन्होंने कहा कि यह विषय न केवल हमारे संस्कृतिक गौरव को याद दिलाता है, बल्कि यह भी सिखाता है, कि आज की चुनौतियों का समाधान भी हमारे प्राचीन ग्रंथों में ही मिलता है। तत्पश्चात् प्रथम तकनीकी सत्र में रजनी धवन ने मुख्य वक्ताओं का धन्यवाद किया।

द्वितीय तकनीकी सत्र में छः समानांतर टैक्स में शिक्षाविदों व शोधार्थियों ने अपने शोध पत्र प्रस्तुत किए। संगोष्ठी के समापन सत्र में मुख्य अतिथि की भूमिका प्रोफेसर अर्चना मिश्रा (कुलपति डॉ० बी. आर. अंबेडकर राष्ट्रीय विधि विश्वविद्यालय, सोनीपत एवं पूर्व कुलपति, दीनबंधु छोट्टराम विज्ञान एवं प्रौद्योगिकी विश्वविद्यालय मुथल) ने निभाई।

इस सत्र में महाविद्यालय की प्राचार्या डा. आरती त्रेहन ने उनका

औपचारिक स्वागत किया। तत्पश्चात् प्रोफेसर प्रीती लोर्ड कृष्णा कॉलेज ऑफ एजुकेशन, बराड़ा, डा. प्रवीन कुमार शोधार्थी, तमिलनाडू ने अपना फीडबैक दिया। आयोजक समिति की सचिव योगिता साहनी ने संगोष्ठी की विस्तृत रिपोर्ट प्रस्तुत की।

मुख्यातिथि ने महाविद्यालय की प्राचार्या डा. आरती त्रेहन ने अंग्रेजी विभाग व उनकी टीम को संगोष्ठी के सफल आयोजन की सराहना करते हुए कहा कि इस संगोष्ठी ने भारतीय ज्ञान प्रणाली के अंतर्गत संस्कृति, दर्शन, विज्ञान और आर्थिक विचारों का समन्वय जैसे महत्वपूर्ण विषय पर आज जो विचार विमर्श हुआ उससे न केवल हमारा ज्ञानवर्धक हुआ अपितु हमें अपनी सांस्कृतिक विरासत की गहराई और उसकी आधुनिक प्रासंगिकता से भी अवगत हुए हैं।

मंच का संचालन डा. प्रियंका सिंह ने किया। संगोष्ठी में कुल 159 प्रतिभागियों ने भाग लिया जिसमें से 132 प्रतिभागियों ने अपने शोधपत्र भी प्रस्तुत किए।

डा. राजिन्द्र कौर, अनुराधा, डा. रागिनी मिश्रा, परविन्द कौर, डा. रोजी, रमनदीप कौर, सुरभि, अंकिता हंस बजाज, शिवानी शर्मा, नम्रता, नवनीत कौर, दीक्षा और नवनीत कौर का संगोष्ठी के सफल आयोजन में महत्वपूर्ण योगदान रहा। राष्ट्रगान के साथ संगोष्ठी का समापन हुआ।

ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਤੇ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਮਾਰਕੇਡਾ 22 ਮਾਰਚ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ) ਆਰੀਆ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਵਿਦਿਆਲਿਆ, ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਮਾਰਕੇਡਾ ਵਿਖੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਡੀ.ਜੀ. ਐਚ.ਈ. ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਏਕੀਕਰਨ (ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ: ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਏਕੀਕਰਨ) ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰ (ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਮੋਡ ਵਿੱਚ) ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਆਰਤੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਸ਼ਰਸਵਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਮੋਹੰਤੀ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਲੋ, ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਐਡਵਾਂਸਡ ਸਟੱਡੀ, ਸ਼ਿਮਲਾ ਅਤੇ ਯੂਜੀਸੀ ਮੈਂਬਰ) ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜ਼ੋਇਆ ਚੱਕਰਵਰਤੀ (ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜੈਪੁਰ) ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਆਰਤੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਕਨਵੀਨਰ ਡਾ. ਕਵਿਤਾ ਮਹਿਤਾ, ਸਹਿ-ਕਨਵੀਨਰ ਡਾ. ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸਿੰਘ, ਸੰਗਠਨ ਸਕੱਤਰ ਯੋਗਿਤਾ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡੇ ਅਤੀਤ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਕਵਿਤਾ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਮੋਹੰਤੀ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਾਲਮੇਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜ਼ੋਇਆ ਚੱਕਰਵਰਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੂੰਘੇ ਸਿਧਾਂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਰਾਹੀਂ, ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਸਗੋਂ

ਇਸਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ। ਡਾ. ਕਵਿਤਾ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਜਾਵੇਦ ਇਕਬਾਲ ਭੱਟ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਨੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ: ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਕਲਾਸੀਕਲ ਕਾਲ ਤੋਂ ਵਰਤਮਾਨ ਤੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ, ਸਗੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪਰੰਪਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਫਾਰਸੀ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਮੀਰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮੁੱਖ ਵਕਤਾ, ਡਾ. ਸੰਹਿਤਾ ਜੋਸ਼ੀ (ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਭਾਗ, ਮੁੰਬਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਨੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ, ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ: ਕੋਟਿਲਯ ਦੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹਿਮਾ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵੀ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਜਨੀ ਧਵਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਛੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਟਰੈਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਰਚਨਾ ਮਿਸ਼ਰਾ (ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸੋਨੀਪਤ

ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ, ਦੀਨਬੰਧੂ ਛੱਟੂ ਰਾਮ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਮੁੰਬਈ) ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਆਰਤੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਸਮੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰੀਤੀ ਲਾਰਡ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਾਲਜ ਆਫ਼ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਬਰਾਡਾ, ਡਾ. ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੀਡੀਓ ਟਿੱਪਣੀ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਯੋਗਿਤਾ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ, ਕਾਲਜ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਡਾ. ਆਰਤੀ ਤ੍ਰੇਹਨ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਧੀਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਰੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਡਾ. ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਡਾ. ਕਵਿਤਾ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 159 ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 132 ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਅਨੁਰਾਧਾ, ਡਾ. ਰਾਗਿਨੀ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਡਾ. ਰੋਜ਼ੀ, ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ, ਸੁਰਭੀ, ਅੰਕਿਤਾ ਹੰਸ, ਸ਼ਿਵਾਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਨਮਰਤਾ, ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ, ਦੀਕਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਵਨੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗੀਤ ਨਾਲ ਹੋਈ।